

Cauza C-411/20**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

2 septembrie 2020

Instanța de trimitere:

Finanzgericht Bremen (Germania)

Data deciziei de trimitere:

20 august 2020

Reclamantă:

S

Pârâtă:

Familienkasse Niedersachsen-Bremen der Bundesagentur für Arbeit
(Casa de alocații familiale Niedersachsen-Bremen a Agenției
Federale pentru Ocuparea Forței de Muncă)

Obiectul procedurii principale

Libera circulație – Securitate socială – Directiva 2004/38/CE – Regulamentul (UE) nr. 883/2004 – Prestații familiale – Alocație pentru copii – Dovada veniturilor naționale – Egalitate de tratament

Obiectul și temeiul trimiterii preliminare

Interpretarea dreptului Uniunii, articolul 267 TFUE

Întrebarea preliminară

Articolul 24 din Directiva 2004/38/CE și articolul 4 din Regulamentul (CE) nr. 883/2004 trebuie interpretate în sensul că se opun reglementării unui stat membru conform căreia un resortisant al unui alt stat membru care își stabilește domiciliul sau reședința obișnuită pe teritoriul primului stat membru și care nu

face dovada unor venituri pe teritoriul național din agricultură sau din silvicultură, dintr-o activitate profesională, dintr-o activitate independentă sau dintr-o activitate salariată, nu are dreptul, în primele trei luni de la stabilirea domiciliului sau a reședinței obișnuite, la prestații familiale în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (j) coroborat cu articolul 1 litera (z) din Regulamentul nr. 883/2004, în timp ce un resortisant al statului membru în cauză, care se găsește într-o situație identică, are dreptul, fără a face dovada unor venituri din agricultură sau din silvicultură, dintr-o activitate profesională, dintr-o activitate independentă sau dintr-o activitate salariată, la prestații familiale în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (j) coroborat cu articolul 1 litera (z) din Regulamentul nr. 883/2004?

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE (denumită în continuare „Directiva 2004/38”), în special articolul 24

Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială, în special articolele 1, 3 și 4

Dispozițiile naționale invocate

Einkommensteuergesetz (Legea privind impozitul pe venit, denumită în continuare „EStG”) – articolul 31 și articolul 62 alineatele 1 și 1a

Sozialgesetzbuch (SGB) Zweites Buch (II) (Cartea a II-a din Codul securității sociale, denumită în continuare „SGB II”) – articolul 11

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii

- 1 Reclamanta este mama a trei copii, născuți între 2003 și 2010. Tatăl copiilor reclamantei este soțul său, V. Reclamanta, V. și cei trei copii ai săi, sunt cetățeni bulgari.
- 2 La sfârșitul lunii octombrie a anului 2019, reclamanta a introdus la pârâtă o cerere de alocații familiale. Ca adresă de domiciliu, reclamanta a indicat o adresă din Bremerhaven (Germania), prezentând în acest scop un contract de închiriere a unui apartament. Certificatele de înregistrare și atestatele cu privire la persoanele aflate în întreținere, prezentate în cursul procedurii, au indicat data de 19 august 2019 ca dată a sosirii din Bulgaria a acesteia din urmă, a soțului său și a celor trei

copii ai săi, precum și ca dată a ocupării locuinței închiriate. În urma unei aprecieri globale a documentelor menționate mai sus și a celorlalte documente prezentate, pârâta a dobândit convingerea că reclamanta și cei trei copii ai săi aveau, de la 19 august 2019, un domiciliu pe teritoriul național în sensul articolului 62 din EStG. De asemenea, pârâta a putut identifica reclamanta, soțul său și cei trei copii ai săi, prin intermediul numerelor de identificare care au fost atribuite fiecăreia dintre aceste persoane, în conformitate cu articolul 62 alineatul 1 a doua teză din EStG și cu articolul 63 alineatul 1 a treia teză din EStG.

- 3 În cursul procedurii administrative, reclamanta a arătat că, de la 19 august 2019 și până la 4 noiembrie 2019, s-a aflat în căutarea unui loc de muncă și că, începând cu 5 noiembrie 2019, desfășura o activitate salariată la Z-Service GmbH, în Bremerhaven, având un program de lucru săptămânal regulat de 20 de ore pe săptămână. Aceasta a prezentat un certificat de angajare eliberat de aceeași întreprindere, potrivit căruia soțul său, V., ar fi fost angajat în această întreprindere de la 5 noiembrie 2019, fără întrerupere, având un program regulat de 20 de ore pe săptămână.
- 4 Prin decizia din 27 decembrie 2019, pârâta a respins acordarea alocațiilor pentru cei trei copii începând cu luna august a anului 2019. La 20 ianuarie 2020, reclamanta a formulat o contestație la pârâta împotriva acestei decizii. În susținerea acțiunii formulate, reclamanta a arătat că ea și familia sa beneficiază de libera circulație. Ea susține că soțul său a lucrat în perioada cuprinsă între 5 noiembrie 2019 și 12 decembrie 2019. Pentru acest motiv, statutul de lucrător ar fi îndeplinit. Ea însăși și-ar fi găsit un loc de muncă începând cu 17 ianuarie 2020.
- 5 Prin decizia din 6 aprilie 2020, pârâta a respins contestația reclamantei ca nefondată.
- 6 În esență, pârâta și-a motivat decizia după cum urmează: în temeiul articolului 62 alineatul 1a din EStG, resortisanții Uniunii Europene și ai Spațiului Economic European care au reședința în Germania pot beneficia de alocațiile familiale în cursul primelor trei luni de la stabilirea domiciliului sau a reședinței lor obișnuite în Germania numai în cazul în care obțin venituri curente pe teritoriul național din agricultură sau din silvicultură, dintr-o activitate profesională, dintr-o activitate independentă sau dintr-o activitate salariată. În speță, dreptul la alocații familiale nu ar exista în cursul primelor trei luni de la stabilirea reședinței în Germania, întrucât, în cursul primelor trei luni, nu ar fi fost obținut niciun venit pe teritoriul național. Reclamanta nu ar exercita nicio activitate profesională, iar tatăl copilului, V., ar fi desfășurat o activitate minoră în perioada cuprinsă între 5 noiembrie 2019 și 12 decembrie 2019.
- 7 La 10 mai 2020, reclamanta a introdus la instanța de trimitere o acțiune împotriva deciziei privind calea de atac din 6 aprilie 2020. În susținerea acțiunii formulate, aceasta arată că există un drept la alocații familiale ca urmare a faptului că soțul său, V., lucrează efectiv.

- 8 Prin urmare, reclamanta solicită anularea deciziei din 27 decembrie 2019, astfel cum a fost confirmată prin decizia privind calea de atac din 6 aprilie 2020, și obligarea pârâtei să îi acorde alocații pentru copiii S., N. și A, pentru perioada cuprinsă între lunile august și octombrie ale anului 2019.
- 9 Pârâta solicită respingerea acțiunii.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

- 10 Alocațiile germane pentru copiii aflați în întreținere sunt acordate beneficiarilor independent de venitul părinților și independent de orice apreciere individuală și discreționară a nevoilor personale. Acestea nu sunt finanțate din contribuțiile beneficiarilor, ci din impozite. Potrivit articolului 31 din EStG, ele au o dublă funcție. Acestea vizează, potrivit articolului 31 prima teză din EStG, scutirea fiscală – impusă prin Constituție – a sumei minime necesare pentru subzistența copilului, inclusiv acoperirea necesităților de îngrijire, de educație și de formare, și, în măsura în care alocațiile pentru copii nu sunt necesare în acest scop, vizează promovarea familiei potrivit dreptului social, în conformitate cu articolul 31 a doua teză din EStG.
- 11 Fiind o contribuție a statului la bugetul familial, destinată să reducă cheltuielile care decurg din întreținerea copiilor, alocațiile germane pentru copiii aflați în întreținere constituie prestații în numerar în vederea acoperirii cheltuielilor familiei. Acestea constituie o prestație de securitate socială, care intră sub incidența prestațiilor familiale prevăzute la articolul 3 alineatul (1) litera (j) din Regulamentul nr. 883/2004 coroborat cu articolul 1 litera (z) din acest regulament.
- 12 În luna iulie a anului 2019, la articolul 62 din EStG, a fost introdus alineatul 1a. Această dispoziție se aplică pentru prima dată în ceea ce privește alocațiile pentru copii stabilite în legătură cu perioadele de după 31 iulie 2019. Articolul 62 alineatul 1a prima teză din EStG prevede în special că un resortisant al unui alt stat membru nu are dreptul la alocații familiale în cursul primelor trei luni de la stabilirea domiciliului sau a reședinței obișnuite pe teritoriul național. Potrivit articolului 62 alineatul 1a a doua teză din EStG, acest lucru nu este valabil în cazul în care el face dovada că obține, pe teritoriul național, venituri din agricultură și silvicultură, din activități profesionale, din activități independente sau din activități salariate, cu alte cuvinte că desfășoară o activitate profesională.
- 13 Reclamanta nu a făcut dovada că a lucrat în perioada în litigiu, cuprinsă între lunile august și octombrie ale anului 2019. Întrucât în calitate de cetățean bulgar, ea este resortisant al unui alt stat membru și, după sosirea din Bulgaria, la 19 august 2019, împreună cu soțul său și cu cei trei copii ai săi, și-a stabilit reședința pe teritoriul național, este exclusă, în temeiul articolului 62 alineatul 1a prima teză din EStG, de la beneficiul alocațiilor germane pentru copii aflați în întreținere, pentru primele trei luni de la stabilirea reședinței lor pe teritoriul național, așadar pentru perioada în litigiu, cuprinsă între lunile august și octombrie ale anului 2019.

- 14 În schimb, dreptul la alocații pentru copii al resortisanților Republicii Federale Germania care, după ce au avut reședința în alt stat membru, stabilesc un domiciliu sau o reședință obișnuită pe teritoriul național nu este supus condiției ca aceștia să exercite o activitate profesională.
- 15 Legiuitorul german a considerat că această diferență de tratament era conformă cu dreptul Uniunii, întrucât alocațiile pentru copii puteau avea un efect stimulat, neintenționat în favoarea sosirii din alte state membre și trebuia să se evite o utilizare nerezonabilă a sistemului de securitate socială din Germania. Pentru resortisanții unui alt stat membru care nu exercită o activitate profesională, alocația pentru copii ar avea efectul unei prestații sociale și, ca venit, ar reduce necesarul în cazul unei necesități de asistență socială prevăzută de legislația în materie (a se vedea articolul 11 alineatul 1 din SGB II). Astfel, ar fi aplicabil articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38, care prevede – prin derogare de la principiul egalității de tratament prevăzută la articolul 24 alineatul (1) din Directiva 2004/38, – excluderea de la dreptul la asistență socială în primele trei luni de ședere.
- 16 În proiectul de lege al Guvernului federal german din 25 martie 2019, nu este abordată în mod explicit problema dacă, și eventual în ce măsură, articolul 4 din Regulamentul nr. 883/2004 s-ar putea opune refuzului de a acorda alocații pentru copii germane resortisanților unui alt stat membru fără activitate profesională, în primele trei luni de la stabilirea unei domiciliu sau a unei reședințe obișnuite pe teritoriul național. Legiuitorul german pare să considere o eventuală încălcare a principiului egalității de tratament prevăzută la articolul 4 din Regulamentul nr. 883/2004 ca fiind justificată de posibilitatea, prevăzută la articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38, de a limita accesul resortisanților unui alt stat membru, care nu exercită o activitate profesională, la sistemele naționale de asistență socială.
- 17 În plus, proiectul de lege al Guvernului federal german amintește observațiile formulate de Curtea de Justiție în Hotărârea sa din 14 iunie 2016 (C-308/14, Comisia/Regatul Unit, EU:C:2016:436, punctul 63 și urm.), privind regimul de acordare a alocațiilor pentru copii în Regatul Unit, potrivit cărora Regulamentul nr. 883/2004 prevede, în ceea ce privește prestațiile familiale, doar norme privind conflictul de legi, care determină dreptul național aplicabil în situațiile transfrontaliere. Regulamentul nr. 883/2004 nu ar stabili condițiile de fond pentru solicitarea prestațiilor de securitate socială. Aceste condiții ar fi de competența fiecărui legiuitor național.
- 18 În schimb, în doctrină se susține că alocațiile pentru copii germane nu pot fi calificate drept ajutor social în sensul articolului 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38, din moment ce sunt acordate fără a se proceda la o examinare a necesității. În calitate de prestații familiale în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (j) din Regulamentul nr. 883/2004 coroborat cu articolul 1 litera (z) din acest regulament, alocațiile pentru copii germane ar constitui o adevărată prestație de

securitate socială, care nu ar trebui considerată ajutor social în sensul articolului 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38.

- 19 În favoarea acestei teze ar putea pleda faptul că Germania este de asemenea competentă pentru acordarea prestațiilor familiale resortisanților unui alt stat membru care nu exercită o activitate profesională și care au reședința pe teritoriul său. Articolul 67 din Regulamentul nr. 883/2004 prevede că o persoană are dreptul la prestații familiale în conformitate cu legislația statului membru competent, inclusiv pentru membrii familiei sale care își au reședința în alt stat membru, ca și cum aceștia și-ar avea reședința în primul stat membru. Articolul 11 alineatul (3) din Regulamentul nr. 883/2004 atribuie competența în ceea ce privește resortisanții unui alt stat membru care desfășoară o activitate profesională, statului membru în care se desfășoară activitatea salariată sau independentă, iar, în ceea ce privește resortisanții unui alt stat membru care nu desfășoară o activitate profesională, statului membru de reședință.
- 20 Regulamentul nr. 883/2004 conține, la articolul 4, un principiu al egalității de tratament. Potrivit acestei dispoziții, cu excepția cazului în care regulamentul prevede altfel, persoanele cărora li se aplică acest regulament beneficiază de aceleași prestații și sunt supuse acelorași obligații, în temeiul legislației unui stat membru, ca și resortisanții aceluia stat membru.
- 21 Dată fiind supremația dreptului Uniunii, o încălcare a principiului egalității de tratament prevăzut la articolul 4 din Regulamentul 883/2004 determină inaplicabilitatea condiției discriminatorii a dreptului național cu ocazia aplicării celorlalte condiții materiale ale dreptului la prestație (jurisprudența constantă a Curții începând cu Hotărârea din 16 decembrie 1976, 63/76, Inzirillo, EU:C:1976:192).
- 22 Excluderea resortisanților unui alt stat membru care nu desfășoară o activitate profesională de la acordarea alocațiilor familiale pentru primele trei luni de la stabilirea unui domiciliu sau a unei reședințe obișnuite pe teritoriul național în conformitate cu articolul 62 alineatul 1a prima teză din EStG constituie o discriminare vădită și directă, întrucât criteriul de diferențiere determinant este cetățenia. Însuși Regulamentul nr. 883/2004 nu conține nicio dispoziție (expresă) care să autorizeze o astfel de diferență de tratament. Prin urmare, presupunând că articolul 62 alineatul 1a prima teză din EStG ar fi contrar principiului egalității de tratament prevăzut la articolul 4 din Regulamentul nr. 883/2004, această dispoziție nu ar fi aplicabilă în ceea ce privește efectele sale discriminatorii (excluderea prestațiilor). Dreptul reclamantei de a beneficia de alocații pentru copii pentru perioada în litigiu, cuprinsă între lunile august și octombrie ale anului 2019, ar decurge astfel din articolul 62 alineatul 1 punctul 1 și din articolul 63 alineatul 1 a doua teză din EStG coroborat cu articolul 32 alineatele 1 și 3 din EStG.
- 23 În schimb, presupunând că încălcarea principiului egalității de tratament prevăzut la articolul 4 din Regulamentul nr. 883/2004 este justificată de posibilitatea, prevăzută la articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38, de a limita accesul

resortisanților unui alt stat membru, care nu desfășoară o activitate profesională, la sistemele naționale de asistență socială, reclamanta nu ar avea dreptul la acordarea de alocații pentru copii pentru perioada în litigiu, cuprinsă între lunile august și octombrie ale anului 2019, în conformitate cu articolul 62 alineatul 1a prima teză din EStG.

DOCUMENT DE LUCRU